

XXII KONFERENCJA NAUKOWA „ETYCZNE I PRAWNE ASPEKTY OCHRONY DOBROSTANU ZWIERZĄT”

Toruń, 6–7 października 2025 r.

XXII KONFERENCJA NAUKOWA, ZORGANIZOWANA PRZEZ INSTYTUT MEDYCyny WETERYNARYJNEJ UMK ORAZ SEKCJĘ DOBROSTANU ZWIERZĄT PTNW, BYŁA ZBIĘŻNA Z OBCHODAMI ŚWIATOWEGO DNIA ZWIERZĄT. WYDARZENIE NABRAŁO SZCZEGÓLNEGO ZNACZENIA ZE WZGLĘDU NA 60. ROCZNICĘ SFORMUŁOWANIA KONCEPCJI PIĘCIU WOLNOŚCI (RAPORT BRAMBELLA Z 1965 R.), KTÓRE STANOWIĄ ETYCZNY I PRAWNY FUNDAMENT KODEKSU DOBROSTANU. PRZEWODNICZĄCY KOMITETU ORGANIZACYJNEGO, PROF. DR HAB. ROMAN KOŁACZ, OTWIERAJĄC KONFERENCJĘ PODKREŚLIŁ, ŻE GŁÓWNYM CELEM KONFERENCJI BYŁO ZMIERZENIE SIĘ Z PALĄCYMI PROBLEMAMI LEGISLACYJNYMI, W TYM DYSKUSJĄ NAD OBYWATELSKIM PROJEKTEM „STOP ŁAŃCUCHOM, PSEUDOHODWOLOM I BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT” ORAZ ZBLIŻAJĄCĄ SIĘ REWIZJĄ PRAWA UE W ZAKRESIE DOBROSTANU ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.

128

Debata podczas pierwszego dnia konferencji. Moderatorem był Karol Bujoczek.

W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele środowiska naukowego, administracji publicznej, samorządu lekarsko-weterynaryjnego i hodowcy. Krajową Izbę Lekarsko-Weterynaryjną reprezentował Wiceprezes Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, lek. wet. Marek Kubica. Samorząd podkreśla kluczową rolę lekarzy weterynarii w zapewnianiu zwie-

rzętom właściwego dobrostanu, ograniczaniu ich cierpienia i bólu oraz w tworzeniu i egzekwowaniu przepisów dotyczących ochrony zwierząt.

Kluczowy temat:
**dramatyczne wyniki kontroli NIK
w sprawie bezdomności zwierząt**

Najważniejszym punktem agendy była dogłębna analiza Dyrektora Delegatury

NIK w Zielonej Górze, Andrzeja Aleksandrowicza, podsumowująca wyniki kontroli „Zapobieganie bezdomności zwierząt”.

Skala problemu i koszty:

• Według raportu Głównego Lekarza Weterynarii (dane za 2022 rok), w 226 schroniskach przebywało **118.058 zwierząt** (w tym 84.008 psów i 34.050 kotów).

Debata podczas drugiego dnia konferencji. Moderatorem był prof. Zygmunt Pejsak.

Uroczyste otwarcie konferencji przez prof. Romana Kołaczka.

Andrzej Aleksandrowicz.

Kinga Weltz.

- Według analizy The State of Pet Homelessness Project, w Polsce jest **950 tys. bezdomnych** psów i kotów.
- Wydatki samorządów na realizację gminnych programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi wzrosły o **84,5 % w 2023 r.** w porównaniu z 2019 r., osiągając poziom około **278 mln zł rocznie** (dane za 2022 rok).
- Aż **94 %** ogółu kosztów ponoszonych przez kontrolowane gminy stanowiły wydatki na wyłapywanie i utrzymanie schronisk, co NIK oceniła negatywnie, wskazując na koncentrację na usuwaniu skutków, a nie przyczyn.

Główne nieprawidłowości stwierdzone przez NIK:

1. **Nieskuteczność działań profilaktycznych:** działania podejmowane przez gminy nie przyniosły realnych efektów. Tylko połowa gmin finansowała znakowanie, sterylizację lub kastrację zwierząt właścicielskich, i to w ograniczonym zakresie.
2. **Wady programów gminnych:** żadna skontrolowana gmina nie zaplano-

wała opieki prawidłowo. Programy często nie określały konkretnie sposobu realizacji zadań ani ich finansowania, z licznymi brakami, zwłaszcza w zakresie opieki nad kotami wolno żyjącymi.

3. **Nieprawidłowości w schroniskach:** Aż 78,6 % kontrolowanych schronisk nie dostosowało infrastruktury i wyposażenia do wymogów weterynaryjnych z 2022 r. Stwierdzono, że w 57,1 % przypadków pomieszczenia nie spełniały wymogów powierzchniowych lub wysokości, a w czterech placówkach skala przekroczeń wskazywała na **znaczące przepełnienie**.

4. **Uchybienia formalne:** 85,4 % prowadzących schroniska nie dopełniło obowiązków związanych z podjęciem działalności (np. brak zezwoleń, składowanie odchodów na gruncie, rozbudowa bez pozwolenia).

Kluczowe postulaty legislacyjne NIK (skierowane do Ministra Rolnictwa):

Wnioski pokontrolne NIK są nieustające i wzywają do podjęcia działań:

1. Wprowadzenie **powszechnego i obowiązkowego znakowania psów i kotów** oraz rejestru służącego ich identyfikowalności.
2. Wprowadzenie **powszechnego trwałego ubezdzielnienia psów i kotów** (z wyjątkami hodowlanymi) oraz zapewnienie mechanizmów wsparcia finansowego dla ich opiekunów.
3. Ustalenie, że rozpoczęcie prowadzenia schroniska jest możliwe **dopiero po stwierdzeniu przez Powiatowego Lekarza Weterynarii**, w drodze decyzji, spełniania wszystkich wymagań weterynaryjnych.
4. **Wydłużenie okresu obowiązywania programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi** (z coroczną aktualizacją finansowania), co umożliwiłoby długofalowe planowanie.
5. Wprowadzenie do Ustawy o ochronie zwierząt przepisu zobowiązującego gminy do przeprowadzania **kontroli na miejscu u wykonawców opieki nad zwierzętami co najmniej dwa razy w roku**.

Zadający pytanie – dr Marek Kubica.

Maja Klubińska.

Prof. Roman Kołacz oraz Karol Bujoczek.

Prof. Zygmunt Kowalski.

Prof. Grzegorz Woźniakowski oraz lek. wet. Joanna Kokot-Ciszewska.

Aspekty prawne

Maja Klubińska analizowała rolę sądów we wzmacnianiu standardu ochrony zwierząt. Podkreśliła, że sądy w systemie prawa stanowionego (civil law) odgrywają istotną rolę w stabilizowaniu systemu prawa w czasach chaosu legislacyjnego. Analiza wyroków (między innymi sądów argentyńskich, Najwyższego Sądu Indii i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka) miała na celu weryfikację tezy, że sądy mają potencjał, by wzmocnić standard ochrony zwierząt zarówno na płaszczyźnie prawnej, jak i poprzez kształtowanie postrzegania zwierząt w społeczeństwie.

Kinga Welz nakreśliła kierunki postulowanych zmian ustawy o ochronie zwierząt. Wskazała na odchodzenie od traktowania zwierząt wyłącznie jako własności. Postulaty zmierzają do:

- Zaostrzenia odpowiedzialności karnej za znęcanie się.
- Eliminacji praktyk budzących sprzeciw (hodowla zwierząt futerkowych, stosowanie kolczatek, obroży elektrycznych czy łańcuchów).
- Integracji z normami UE, gdzie standardem jest identyfikacja zwierząt (chipowanie) i eliminacja najbardziej dolegliwych form hodowli.

Dobrostan zwierząt gospodarskich

Konferencja poświęciła również uwagę zagadnieniom związanym z produkcją zwierzęcą:

- **Dobrostan żywieniowy krów mlecznych.** Prof. dr hab. Zygmunt M. Kowalski omówił wpływ żywienia na produktywność, zdrowie i rozród krów, wprowadzając pojęcie „dobrostanu żywieniowego”.

- **Trendy europejskie.** Przedstawiono **Practical alternatives to the farrowing crate in Europe – future trends** (Praktyczne alternatywy dla klatek porodowych w Europie).
- **Nadzór weterynaryjny.** Poruszono kwestie inspekcji i oceny dobrostanu świń (w gospodarstwie i transporcie), identyfikując wyzwania i potrzeby inspektorów we Włoszech, Finlandii i Polsce.
- **Technologia.** Wskazano na **możliwość wykorzystania narzędzi precyzyjnej hodowli zwierząt (PLF)** w celu obiektywnej oceny dobrostanu. ●

W RAMACH KONFERENCJI ODBYŁY SIĘ DWA PANELE DYSKUSYJNE:

„Czy polskie prawo w dostatecznym stopniu chroni dobrostan zwierząt?”
(moderator Karol Bujoczek)

„Jak skutecznie kontrolować dobrostan w fermach zwierząt gospodarskich, transporcie i rzeźni?”
(moderator Zygmunt Pejsak)

Konferencja stanowiła ważne forum wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie etycznych, prawnych i praktycznych aspektów ochrony zwierząt, a także przypomniła, że odpowiedzialność za ich los stanowi jedno z fundamentalnych zadań zawodu lekarza weterynarii.